

Praktyczny biuletyn dla sędziów

dr Grzegorz Kamiński

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH ANGELUSA SILESIIUSA
W WAŁBRZYCHU, RADCA PRAWNY

Ocena przez sąd pozakodeksowych umów procesowych

Umowy procesowe

Umową procesową – w myśl definicji zaproponowanej przez F.K. Fiericha – jest zgodne objawienie woli stron wiodących spór, w granicach prawnie dozwolonych, w celu wywołania pewnego skutku procesowego¹. Umowy procesowe charakteryzuje przede wszystkim to, że stanowią przejaw dopuszczalnej na gruncie prawa cywilnego autonomii woli stron i jej procesowego odpowiednika, a mianowicie prawa dysponowania przedmiotem sporu i uprawnieniami procesowymi². Do kodeksowych umów procesowych ustawodawca zaliczył: umowę o właściwość miejscową sądu (art. 46 k.p.c.), umowę o mediację (art. 183(1) § 2 k.p.c.), umowę dowodową (art. 458(9) k.p.c.), umowę o jurysdykcję krajową (art. 1104 i 1105 k.p.c.), umowę o arbitraż (art. 1161 § 1 k.p.c.), umowę o zasady i sposób postępowania przed sądem polubownym (art. 1184 § 1 k.p.c.)³.

W ocenie R. Kulskiego, umowy procesowe muszą odpowiadać następującym cechom pojęciowym:

- 1) stanowią przejaw zasady dyspozycyjności;
- 2) są wyraźnie dopuszczone przez ustawę;
- 3) stanowią wyraz zgodnie objawionej woli stron, zasadniczo zanim dane postępowanie zostanie wszczęte;
- 4) dotyczą postępowania przed sądem;
- 5) wywołują określone ustawą skutki procesowe;

6) z chwilą zawarcia takiej umowy określone w niej ustalenia wiążą dany sąd w ten sposób, że musi się on do jej postanowień stosować⁴.

W doktrynie problematyczna jest kwestia dopuszczalności pozakodeksowych umów procesowych, a więc porozumień stron, które nie zostały wprost wskazane w ustawie procesowej. Opowiadając się przeciwko ich dopuszczalności, R. Kulski przyjął, że skutki prawne zawarcia jakiegokolwiek umowy procesowej są ściśle określone w Kodeksie postępowania cywilnego, zaś umowy procesowe wywierają skutki procesowe tylko wtedy, gdy są do tego zdolne według przepisów prawa postępowania cywilnego⁵. Stąd też, w ocenie tego autora wpływa wniosek, że aby umowa procesowa spowodowała skutki opisane w ustawie, możliwość jej zawarcia powinna być wyraźnie dopuszczona przez prawo postępowania cywilnego⁶. „W rezultacie konieczne zdaje się wprowadzenie do definicji umów procesowych także elementu polegającego na tym, że są one unormowane w ustawie. Innymi słowy, umowa procesowa musi opierać się na przepisie ustawy, który *expressis verbis* reguluje dopuszczalność jej zawarcia oraz skutki procesowe. Właściwość umów procesowych – polegająca na tym, że są one uregulowane przez prawo postępowania cywilnego – wynika również z tego, iż w postępowaniu cywilnym strony mogą dokonywać jedynie takich czynności, do których upoważnia je określony przepis ustawy. Jak zostało już zaznaczone, czynności nieprzewidziane wyraźnie w ustawie są w postępowaniu cywilnym niedopuszczalne. Należy więc stwierdzić, że dopuszczalne jest zawarcie tylko takiej umowy procesowej, która została wyraźnie unormowana w prawie postępowania cywilnego i jedynie w takim zakresie, w jakim pozwalają na to przepisy ustawy. Jeżeli strony zawarły umowę, która nie ma wyraźnej podstawy w k.p.c., nie wywoła ona żadnych skutków procesowych”⁷.

Cały artykuł możesz przeczytać [tutaj](#)

1 F.K. Fierich, *O spoczywaniu procesu cywilnego. Studium procesowe*, Lwów 1896, s. 54.

2 E. Gapska, *Umowy dowodowe* [w:] *Dowody w postępowaniu cywilnym. System Postępowania Cywilnego*, Ł. Błaszczak (red.), t. 2, Warszawa 2021, s. 612.

3 E. Gapska, *Umowy dowodowe*, *op. cit.*, s. 558 i n.

4 R. Kulski, *Umowy procesowe w postępowaniu cywilnym*, Kraków 2006, rozdział 1.

5 *Ibidem*.

6 *Ibidem*.

7 *Ibidem*.

Marcin Uliasz

DOKTOR HAB., PROF. URAD
SĘDZIA SĄDU OKRĘGOWEGO W LUBLINIE

Kiedy należy zakreślić w repertorium „Co” numer sprawy w przedmiocie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości (z chwilą uprawomocnienia postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości czy z chwilą uprawomocnienia się planu podziału)?

Przepis § 136 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz.Urz. M.S. poz. 138, z późn. zm.) przewiduje, że w sprawach egzekucyjnych toczących się według przepisów o egzekucji z nieruchomości numer porządkowy sprawy zakreśla się po ukończeniu postępowania w sądzie albo po otrzymaniu zawiadomienia komornika o umorzeniu egzekucji.

Ustalenie chwili zakreślenia numeru porządkowego sprawy w repertorium „Co” wymaga zatem zdefiniowania pojęcia „ukończenie postępowania w sądzie”. W aktualnym stanie prawnym ukończenie postępowania (w przedmiocie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości) w sądzie następuje z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości. Po uprawomocnieniu się tego postanowienia jego odpis jest przesyłany komornikowi wraz z informacją o dacie uprawomocnienia się postanowienia.

Plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji jest sporządzany przez komornika już po zakończeniu postępowania w sądzie. Nie w każdym przypadku są wnoszone zarzuty przeciwko planowi podziału. Jeżeli zostaną one wniesione, to po przekazaniu do sądu powinny być rozpoznawane pod nowym numerem porządkowym w repertorium „Co”. Rozpoznanie zarzutów nie należy do czynności z zakresu nadzoru nad egzekucją. Plan podziału i zarzuty to czynności realizowane po zakończeniu egzekucji z nieruchomości. Są one dokonywane w kolejnym stadium postępowania egzekucyjnego określanym jako postępowanie podziałowe (postępowanie w przedmiocie podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości).

Przyjęcie poglądu (spotykanego w praktyce), według którego zakreślenie numeru porządkowego omawianej sprawy odbywa się dopiero po uprawomocnieniu się planu podziału oznaczałoby, że czynność ta następuje

nie po ukończeniu postępowania w sądzie, ale po wykonaniu czynności przez komornika. W tych przypadkach, w których nie doszłoby do sporządzenia planu podziału (np. w razie ogłoszenia upadłości po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu własności) dochodziłoby do stanu, w którym numer sprawy nie mógłby być zakreślony, pomimo ukończenia postępowania w sądzie.

Numer porządkowy sprawy w przedmiocie nadzoru nad egzekucją z nieruchomości należy zatem zakreślić w repertorium „Co” z chwilą uprawomocnienia postanowienia o przysądzeniu własności nieruchomości.

Czy wniosek przedstawiciela ustawowego małoletniego wierzyciela alimentacyjnego o umorzenie postępowania egzekucyjnego w przedmiocie świadczeń alimentacyjnych (w całości) wymaga zgody sądu opiekuńczego?

Zgodnie z art. 101 § 3 k.r. i o., rodzice nie mogą bez zezwolenia sądu opiekuńczego albo, w przypadkach wskazanych w art. 640(1) k.p.c. sądu spadku, dokonywać czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu ani wyrażać zgody na dokonywanie takich czynności przez dziecko.

Czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu to czynności rozporządzające i inne czynności, które wykraczają poza załatwianie bieżących spraw związanych ze zwykłym korzystaniem z przedmiotów wchodzących w skład majątku dziecka i utrzymaniem tych przedmiotów w stanie niepogorszonym.

Wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego jest czynnością procesową zmierzającą do formalnego zakończenia tego postępowania. Przedstawiciel ustawowy w takim wniosku nie rzeka się wierzytelności o alimenty ani należnych (zaległych) świadczeń alimentacyjnych. Czynność ta nie jest rozporządzeniem majątkiem dziecka. Nie należy też ona do innych czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu majątkiem dziecka.

Nie jest zatem wymagane zezwolenie sądu opiekuńczego na złożenie przez przedstawiciela ustawowego małoletniego wierzyciela alimentacyjnego wniosku o umorzenie postępowania egzekucyjnego w przedmiocie świadczeń alimentacyjnych.

Ograniczenia egzekucji sądowej w ochronie zdrowia

Michał Białkowski

Jest już dostępna w Czytelni Currendy

czytelnia.currenda.pl

Ograniczenia egzekucji sądowej w ochronie zdrowia

Autor: Michał Białkowski

Liczba stron: 150

Monografia stanowi pierwsze kompleksowe opracowanie poświęcone zagadnieniom dotyczącym ograniczeń egzekucji sądowej w ochronie zdrowia. Warto zauważyć, że prezentowane zagadnienia przedstawiono w wymiarze nie tylko teoretycznym, ale też praktycznym.

Tytuł monografii obejmuje bardzo szeroki zakres tematyczny, z tego też względu autor postawił sobie za cel wyselekcjonowanie wybranych zagadnień, które ze względu na swoją aktualność zasługują na poddanie ich analizie w kontekście rozważań dotyczących systemu ochrony zdrowia.

Monografia stanowi wartościową pozycję wydawniczą. Można ją polecić zarówno praktykom z zakresu prawa, jak również osobom wykonującym zawody medyczne oraz wszystkim, którzy w ramach swoich zawodowych kompetencji i obowiązków stosują przepisy dotyczące ograniczeń w egzekucji sądowej.

Z recenzji: prof. dr hab. Moniki Urbaniak

W numerze drugim czasopisma „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” polecamy m.in. artykuły:

Egzekucja sądowa czynności niezastępowalnej A.D. 2024 – wybrane zagadnienia *de lege lata* i *de lege ferenda*
prof. dr hab. Andrzej Jakubecki

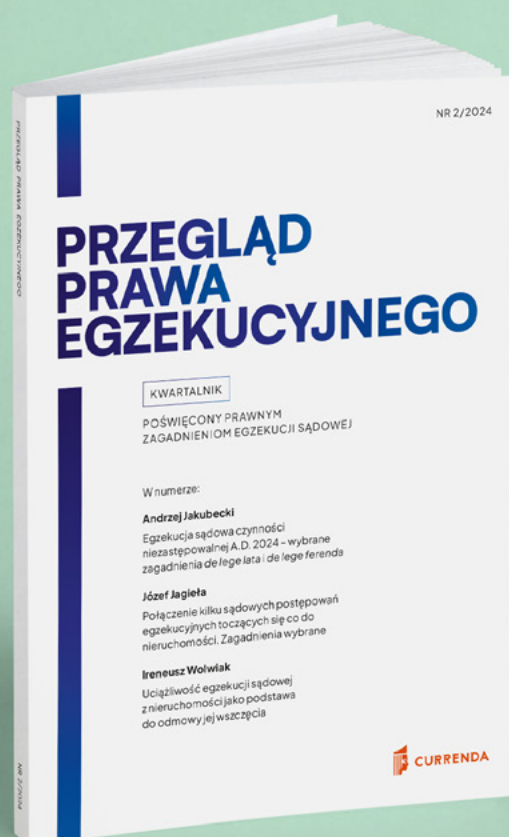
Połączenie kilku sądowych postępowań egzekucyjnych toczących się co do nieruchomości. Zagadnienia wybrane
dr hab. Józef Jagieła, prof. UŁ

Uciążliwość egzekucji sądowej z nieruchomości jako podstawa do odmowy jej wszczęcia
dr hab. Ireneusz Wolwiak

Przegląd Prawa Egzekucyjnego nr 2/2024

jest już dostępny w Czytelni Currendy

czytelnia.currenda.pl

Literatura, która może się przydać sędziemu

Zapraszamy Państwa do Czytelni Currendy: czytelnia.currenda.pl

Charakter prawny
spisu wierzytelności
w postępowaniach
restrukturyzacyjnych

Gabriela Farej-Łuciów

CURRENDA

Charakter prawny spisu wierzytelności w postępowaniach restrukturyzacyjnych

Autorka:
Gabriela Farej-Łuciów
Liczba stron: 462

Zajęcie nieruchomości
w sądowym
postępowaniu
egzekucyjnym

Agnieszka Konieczna

CURRENDA

Zajęcie nieruchomości w sądowym postępowaniu egzekucyjnym

Autorka: Agnieszka Konieczna
Liczba stron: 314

Monografia podejmuje istotny temat zarówno w znaczeniu praktycznym, jak i teoretycznym, dotyczący charakteru prawnego spisu wierzytelności. Jest to jedyne opracowanie monograficzne dotyczące tej tematyki. Spis wierzytelności to jeden z ważniejszych dokumentów sporządzanych w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Ze względu na dość niedawne uregulowania w ustawie z 2016 r. – Prawo restrukturyzacyjne oraz brak jakichkolwiek analiz zagadnienia przez przedstawicieli doktryny książkę należy uznać za niezwykle przydatną.

Monografia ta to wartościowe i kompleksowe opracowanie zawierające analizę aktualnych regulacji prawnych dotyczących zajęcia nieruchomości w związku z prowadzeniem przez komornika sądowego postępowania egzekucyjnego w celu wyegzekwowania należności pieniężnych. Zostały w niej omówione sposoby wszczęcia egzekucji z nieruchomości, a także czynności egzekucyjne podejmowane przez komornika. Przedstawiono również skutki zajęcia nieruchomości oraz problematykę przyłączenia się kolejnego wierzyciela do egzekucji z nieruchomości wraz ze skutkami powstałymi dla pozostałych wierzycieli, którzy skierowali egzekucję do nieruchomości dłużnika.

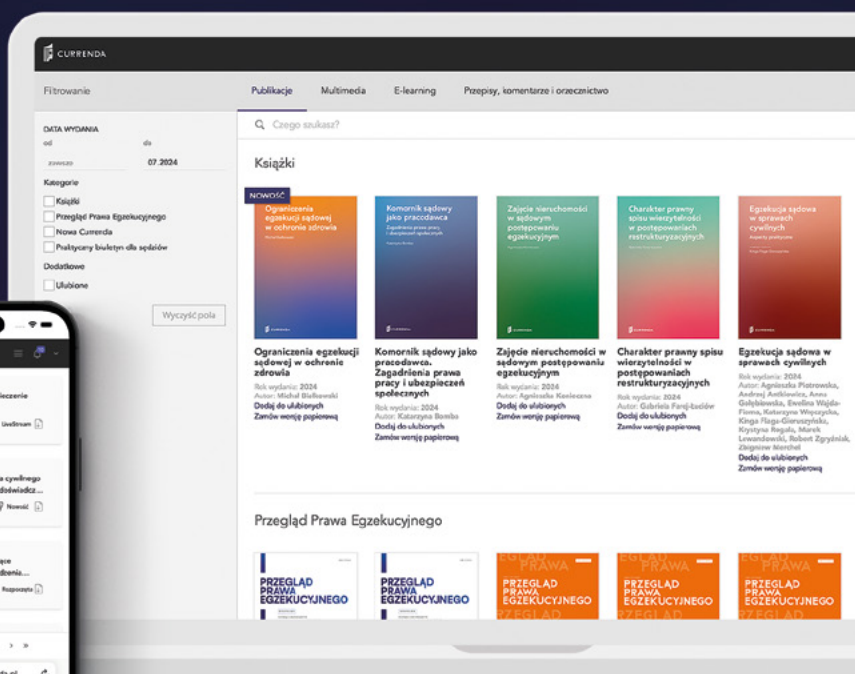

Czytelnia dla
Wymiaru Sprawiedliwości

Czytelnia Currendy

Tylko teraz każdy sąd może uzyskać
**14-dniowy bezpłatny dostęp do
Czytelni**, aż dla 10 użytkowników!

[Dowiedz się więcej](#)

Nie otrzymujesz jeszcze naszego biuletynu? Zapisz się do newslettera: [kliknij tutaj](#)

Aby uzyskać dodatkowe informacje, zadzwoń: **+48 784 095 316**
lub wyślij wiadomość na wydawnictwo@currenda.pl